

ihalede Fiyat farkı
hesaplamalarında temel
endeksin hatalı belirlenmesi
ve güncel endekslerin
uygulandığı imalat
dönemlerine ilişkin
tutarların (An) hatalı
belirlenmesi

ihalede Fiyat farkı
hesaplamalarında temel
endeksin hatalı belirlenmesi

Kamu İdaresi Türü	Diğer
Yılı	2021
Dairesi	3
Karar No	450
İlam No	142
Tutanak Tarihi	27.4.2023
Kararın Konusu	İhale Mevzuatı ile İlgili Kararlar

Fiyat farkı hesaplamalarında temel endeksin hatalı

belirlenmesi ve güncel endekslerin uygulandığı imalat dönemlerine ilişkin tutarların (An) hatalı belirlenmesi

... tarihinde ihale edilen ... ihale kayıt numaralı, yüklenicisi ... Şti olan ve iş artışı dahil toplam ... TL bedelli "... 24 Derslikli İlkokul + 8 Derslikli Anaokulu Yapım İşİ"ne ait fiyat farkı hesaplamalarında temel endeksin hatalı belirlendiği; güncel endekslerin uygulandığı imalat dönemlerine ilişkin tutarların (An) hatalı belirlendiği ve buna bağlı olarak yüklenicinin kusurundan dolayı iş programının gerisinde kalınan dönemlerde iş programına göre gerçekleştirilmesi gereken ayın endeksi ile işin fiilen gerçekleştirildiği ayın endeksinden düşük olanın esas alınmaması sonucu ... TL kamu zararına sebebiyet verildiği iddiasıyla ilgili olarak dosyada mevcut bilgi ve belgeler değerlendirilmiştir.

31.08.2013 tarihli ve 28751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 27.06.2013 tarihli ve 2013/5217 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esasların "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre "Temel endeks" ihale tarihinin içinde bulunduğu aya, çerçeve anlaşma ihalelerinde ise münferit sözleşme için teklif vermeye davetin yapıldığı tarihin içinde bulunduğu aya ait endeksi; "Uygulama ayı" iş programına uygun olarak işlerin gerçekleştirilmesi gereken ayı; "Güncel endeks" uygulama ayına ait endeksi; "Fiyat farkı" ise birim fiyatlı sözleşmelerde, uygulama ayı içinde gerçekleşen imalat iş kalemleri ve ihzarat için; anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde ise uygulama ayı içinde ilerleme yüzdelerine göre gerçekleşen imalat iş grupları için, bu Esaslara göre ödenecek veya kesilecek bedeli ifade etmektedir.

Aynı Esasların; "Fiyat farkı hesabı" başlıklı 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının;

(b) bendinde $F = A_n \times B \times (P_n - 1)$ formülünde yer alan A_n değeri

“İlk geçici hakedişte (n=1) olmak üzere (n) inci hakedişte; birim fiyatlı işlerde uygulama ayında gerçekleşen iş kalemleri ve ihzarat miktarlarının sözleşme birim fiyatlarıyla çarpılması sonucu bulunan tutar (TL), anahtar teslimi götürü bedel işlerde ise uygulama ayında gerçekleşen ilerleme yüzdesiyle sözleşme bedelinin çarpılması sonucu bulunan tutar (TL)”,

(c) bendinde B değeri “0,90 sabit katsayısını”,

(ç) bendinde Pn değeri “İlk geçici hakedişte (n=1) olmak üzere (n) inci hakedişte, fiyat farkı hesabında kullanılan temel endeksler ve güncel endeksler ile a, b1, b2, b3, b4, b5 ve c değerlerinin ağırlık oranları temsil katsayılarının yukarıdaki formüle uygulanması sonucu bulunan fiyat farkı katsayısı”

olarak tanımlanmış ve aynı maddenin dördüncü fıkrasında formüldeki temel endeksler (o) ve güncel endeksler (n) açıklanmıştır.

Esasların “Uygulama esasları” başlıklı 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında fiyat farkı uygulanan işlerde, zorunlu nedenler dışında, hakedişlerin, uygulama ayından sonraki ayın ilk beş iş günü içerisinde ve uygulama ayına ait endeksler belli olduktan sonra düzenlenmesinin esas olduğu, uygulama ayına ait endeksler belli olmadan hakedişin düzenlendiği hallerde, fiyat farkı hesabının hakedişle birlikte yapılmayacağı, uygulama ayına ait endeksler belli olduktan sonra ayrıca hesaplanacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu Esasların;

“İş programı ve ödenek dilimi” başlıklı 7 nci maddesinde;

“(1) Sözleşme imzalandıktan sonra iş kalemlerinin, aylık imalatın, ihzaratın ve yıllık ödenekler ile bunların aylara dağılımını gösteren ayrıntılı bir iş programı hazırlanarak idarenin onayına sunulur.

(2) Herhangi bir aya ait iş programına yüklenicinin kusuru nedeniyle uyulmadığı takdirde, daha sonraki aylarda yapılacak imalatlarda, imalat miktarı iş programına uygun hale gelinceye kadar, fiyat farkı hesaplanırken, iş programına göre gerçekleştirilmesi gereken ayın endeksi ile işin fiilen gerçekleştirildiği ayın endeksinden düşük olanı esas alınır.

(3) Havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmadığı dönemde, idarenin izniyle yüklenici tarafından teknik şartlar yerine getirilerek işe devam edilmesi veya yüklenicinin iş programında öngörülenden daha fazla imalat yapması halinde, imalatın fiilen yapıldığı ay esas alınarak, bu dönemde gerçekleştirilen işler için fiyat farkı hesaplanır.

(4) 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen mücbir sebep hallerinin gerçekleşmesi veya sözleşmenin ifasının idareden kaynaklanan nedenlerle gecikmesi nedeniyle yükleniciye süre uzatımı verilmiş olması halinde, gerçekleştirilmesi gereken aya göre iş kalemleri ya da iş grupları için uzatılan süre içinde ve bu süreye göre revize edilen iş programına uygun olarak fiyat farkı hesaplanır. Bu kapsamda revize edilen iş programına yüklenicinin kusuru nedeniyle uyulmadığı takdirde ikinci fıkraya göre işlem yapılır.

(5) İdarenin talebi olmaksızın yüklenici iş programına nazaran daha fazla iş yaparsa, işin fiilen yapıldığı ay esas alınarak fiyat farkı hesaplanır.”,

“Fiyat farkı hesaplanması öngörülmeyen işler” başlıklı 9 uncu maddesinde ise;

“(1) İdari şartname ve sözleşmesinde fiyat farkı verilmesi öngörülmeyen işlerde, 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen mücbir sebepler ya da idareden kaynaklanan nedenlerle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, uzatılan süre içinde ve bu süreye göre revize edilen iş programına uygun olarak yapılan

iş kalemleri ya da iş grupları için, bu madde hükmüne işin idari şartname ve sözleşmesinde yer verilmiş olması şartıyla bu Esaslara göre fiyat farkı hesaplanır.

(2) Fiyat farkı hesabında temel endeks, iş bitim tarihinin içinde bulunduğu aya ait endeksi; güncel endeks ise, revize iş programına göre işin gerçekleştirilmesi gereken aya ait endeksi ifade eder. Temel endeks ve güncel endeks olarak Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun "ÜFE Genel" sütunundaki sayı esas alınarak fiyat farkı hesaplanır.",

hükümleri yer almaktadır.

İhale ilan tarihi itibarıyla geçerli olan Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde;

"Yüklenicinin yaptığı işler ile ihzarattan doğan alacakları, metrajlara göre hesaplanarak sözleşme hükümleri uyarınca kesin ödeme niteliğinde olmamak ve kazanılmış hak sayılmamak üzere geçici hakediş raporları ile ödenir. Metrajlar, yeşil defter ve eklerinde gösterilir. Yüklenici, kesin hesapları da yapı denetim görevlisinin denetimi altında işe paralel olarak yürütmek zorundadır. Bu halde, geçici hakediş raporlarının düzenlenmesinde, bitmiş iş kısımları için kesin metrajdaki miktarlar dikkate alınır" hükmüne yer verilmiş olup bu hükme göre birim fiyat sözleşmelerde, hakediş raporlarının düzenlenebilmesi için yüklenici tarafından gerçekleştirilen imalatların tespitinin zorunlu olduğu, anılan maddenin ikinci fıkrasına göre ise anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde hakedişlerin ihale dokümanında öngörülen ilerleme yüzdeleri üzerinden sözleşmesinde ve eklerinde yazılı esaslara göre ödenmesi gerekmektedir. Anılan hükümlere uygun olarak gerekli belgelerin düzenlenmemiş olması durumunda ise çalışılan (hakediş konusu imalatların gerçekleştirildiği) toplam gün sayısı ve hakediş tutarı esas alınarak hesaplanacak bir

Çalışma gününe tekabül eden hakediş tutarı üzerinden her bir takvim ayına ait belirlenen hakediş tutarı üzerinden ilgili aya ait endeks dikkate alınarak fiyat farkı hesaplanması gerekir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; idari şartname ve sözleşmesinde fiyat farkı verilmesi öngörülmeyen işlerde, mücbir sebeple veya idareden kaynaklanan nedenlerle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde ödenebilecek olan fiyat farkının hesabında esas alınacak temel endeks, iş bitim tarihinin içinde bulunduğu aya ait endeks; güncel endeks ise revize iş programına göre işin gerçekleştirilmesi gereken aya ait endeks olması gerekmektedir. Yüklenicinin kusuru nedeniyle herhangi bir aya ait iş programına uyulmadığı takdirde, imalat miktarı iş programına uygun hale gelinceye kadar iş programına göre gerçekleştirilmesi gereken ayın endeksi ile işin fiilen gerçekleştirildiği ayın endeksinden düşük olanı esas alınması, iş programına nazaran daha fazla iş yapılması durumunda ise işin fiilen yapıldığı ay esas alınarak fiyat farkı hesabı yapılması gerekmektedir.

İşe ait Sözleşmenin;

“İşe başlama ve bitirme tarihi” başlıklı 9 uncu maddesinde;

“9.1. Sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren 5 (beş) gün içinde Yapım İşleri Genel şartnamesi hükümlerine göre yer teslimi yapılarak işe başlanır.

9.2. Yüklenici taahhüdün tümünü, işyeri teslim tarihinden itibaren 360 ( yüz altmış) gün içinde tamamlayarak geçici kabule hazır hale getirmek zorundadır. Srenin hesaplanmasında; havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan dönemi ile resmi tatil günleri dikkate alındığından, bu nedenlerle ayrıca süre uzatımı verilmez”,

“Fiyat farkı ödenmesi ve hesaplanması şartları” başlıklı 14 üncü maddesinde de; “Fiyat farkı hesaplanmayacaktır. Ancak,

mücbir sebepler veya idarenin kusuru nedeniyle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, ihale tarihinde yürürlükte bulunan fiyat farkı kararnamesi esas alınarak fiyat farkı hesaplanacaktır.”,

hükümleri yer almaktadır.

Bununla birlikte; Rapora konu edilen yapım işinde; ... tarihinde imzalanan sözleşme uyarınca Sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren 5 (beş) gün içinde Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümlerine göre yer teslimi yapılması gerekirken İdare tarafından yer teslimi yapılmayarak sözleşmenin feshedildiği, Yüklenicinin sözleşmenin feshi işleminin iptali için açmış olduğu dava neticesinde, ... İdare Mahkemesinin ... tarihli ... Esas ve ... nolu kararında dava konusu fesih işleminin iptali yönünde karar verilmesi sebebiyle ... tarih ve ... sayılı Oluruyla, mahkemenin vermiş olduğu karar doğrultusunda sözleşmeye fesihden önceki haliyle devam edilmesine karar verilerek işe başlanıldığı, Yüklenicinin ... tarihli dilekçesine istinaden yapılan yazışmalar neticesinde, ... Müdürü ...'in ... İl ... Müdürlüğüne hitaben ... tarih ve ... sayılı Yazısında, söz konusu iş için yapılacak hakedişlerde uygulanacak olan fiyat farkı hesaplamalarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esasların “Fiyat Farkı Hesaplanması Öngörülme Yen İşler” başlıklı 9 uncu maddesine göre işin bitim tarihinin içinde bulunduğu ay esas alınarak hesaplanması gerektiğinin belirtildiği, ...nın ... tarih ve ... sayılı Oluruna istinaden sözleşmeye fesihden önceki haliyle devam edilmesine karar verilmesi sonucu; ... tarihli sözleşme uyarınca ilk işyeri teslim tarihinin ... olarak kabul edilerek sözleşme uyarınca 360 günlük süre eklendiğinde ilk iş bitim tarihinin ... olarak dikkate alınması ve fiyat farkı hesabında temel endeksin Aralık 2019 olarak belirlenmesi gerekirken Ekim 2019 olarak dikkate alındığı görülmüştür.

Sonuç olarak;

- Temel endeks olarak 2019 yılının Aralık ayı ÜFE Genel endeksi yerine 2019 yılının Ekim ayına ait ÜFE Genel endeksinin esas alındığı,
 - Fiyat farkı verilmesi öngörülme yen söz konusu yapım işinde, idareden kaynaklanan nedenlerle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması sonucu Esasların 9 uncu maddesi uyarınca verilen fiyat farkı hesabında, hakedişlerin aylık olarak düzenlenmemesi ve aylık imalat tutarı hesabının yapılmaması nedeniyle güncel endekslerin hatalı belirlendiği;
 - Yüklenicinin kusurundan dolayı iş programının gerisinde kalınan dönemlerde iş programına göre gerçekleştirilmesi gereken ayın endeksi ile işin fiilen gerçekleştirildiği ayın endeksinden düşük olanın esas alınmadığı,
- tespit edilmiştir.

Bu itibarla “... 24 Derslikli İlkokul + 8 Derslikli Anaokulu Yapım İş i”ne ait fiyat farkı hesaplamalarında temel endeksin 2019 yılının Aralık ayı ÜFE Genel endeksi yerine 2019 yılının Ekim ayına ait ÜFE Genel endeksinin esas alınması; güncel endekslerin uygulandığı imalat dönemlerine ilişkin tutarların (An) hatalı belirlenmesi ve buna bağı olarak yüklenicinin kusurundan dolayı iş programının gerisinde kalınan dönemlerde iş programına göre gerçekleştirilmesi gereken ayın endeksi ile işin fiilen gerçekleştirildiği ayın endeksinden düşük olanın esas alınmaması sonucu 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71 inci maddesinin birinci fıkrasında; “kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması” şeklinde tanımlanan kamu zararına sebebiyet verilmiştir.

Bununla birlikte Rapora konu edilen ... TL kamu zararı ...nın Şubesindeki ... IBAN numaralı banka hesabına ... tarihinde ... Referans Numarası ile yapılan EFT ile tahsil edilerek ...

tarihli ve ... yevmiye numaralı Muhasebe İşlem Fişi ile gelir kaydedildiği görüldüğünden Rapora konu edilen husus ile ilgili olarak ilişilecek husus kalmadığına, 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 55 inci maddesi uyarınca ilamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.